

Люди люблять крінж (про «Стоунхендж по-харківські»)

Бюджет участі — це, безперечно, позитивно. Люди пропонують корисні для громади проєкти (як їм здається), а їх односельці голосують. Хто набере більше голосів, той отримає запитувані на реалізацію фінанси. Гроші не від абстрактних грантодавців, а цілком з бюджету громади (тобто з тих таки податків односельців).

З усім тим бюджет участі має підвищувати залученість українців до життя свого населеного пункту, формувати відчуття контрольованості та підконтрольності міських процесів, самосвідомості, відповідальності тощо.

Є такий і в Харкові. Як його втілюють — питання, що тягне на дослідження одразу в кількох науках. Поки не визначилася, з якої почати.

Однак підтримую хороші проєкти на [«Порталі харків'янина»](#). Звісно, маю систему оцінювання: читаю опис, перевіряю бюджет, дивлюся всі додані матеріали. Якщо питань не залишається — віддаю голоси. Їх у мене всього п'ять, а проєктів, наприклад, [у 2020-му було 255](#).

Вочевидь, конкуренція висока, на відміну від активності харків'ян. Наприклад, широко обговорюваний у вузьких колах «Стоунхендж» набрав 751 голос, чого достало для отримання фінансування. Нагадаю, [населення Харкова складає приблизно 1,4 млн](#), з яких десь дві третини — повнолітні.

Проєкт насправді має назву [«Скіфська спадщина»](#). Навіть якщо побіжно продивитися документацію, зрозуміло, що провалено найголовнішу перевірку — на адекватність. Щоб не сказати, що це суцільний крінж.

Розвиток міської соціальної, сімейної та гендерної політики

Скіфська спадщина.

Номер 93

Виграв конкурс

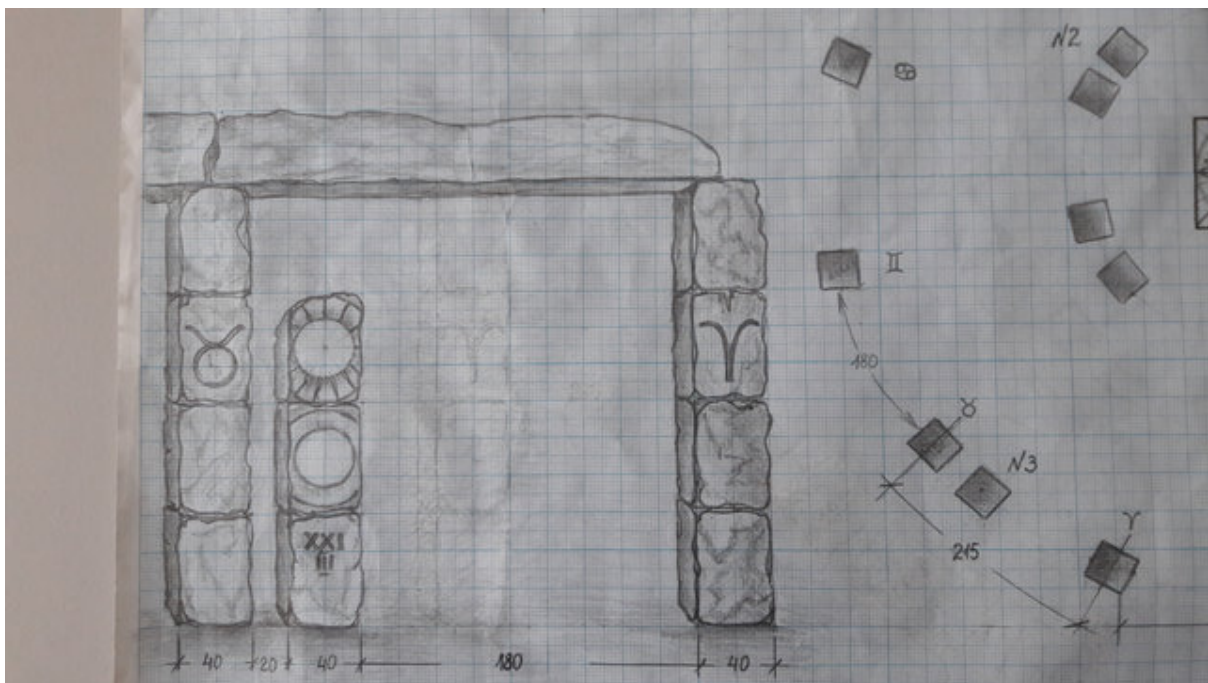
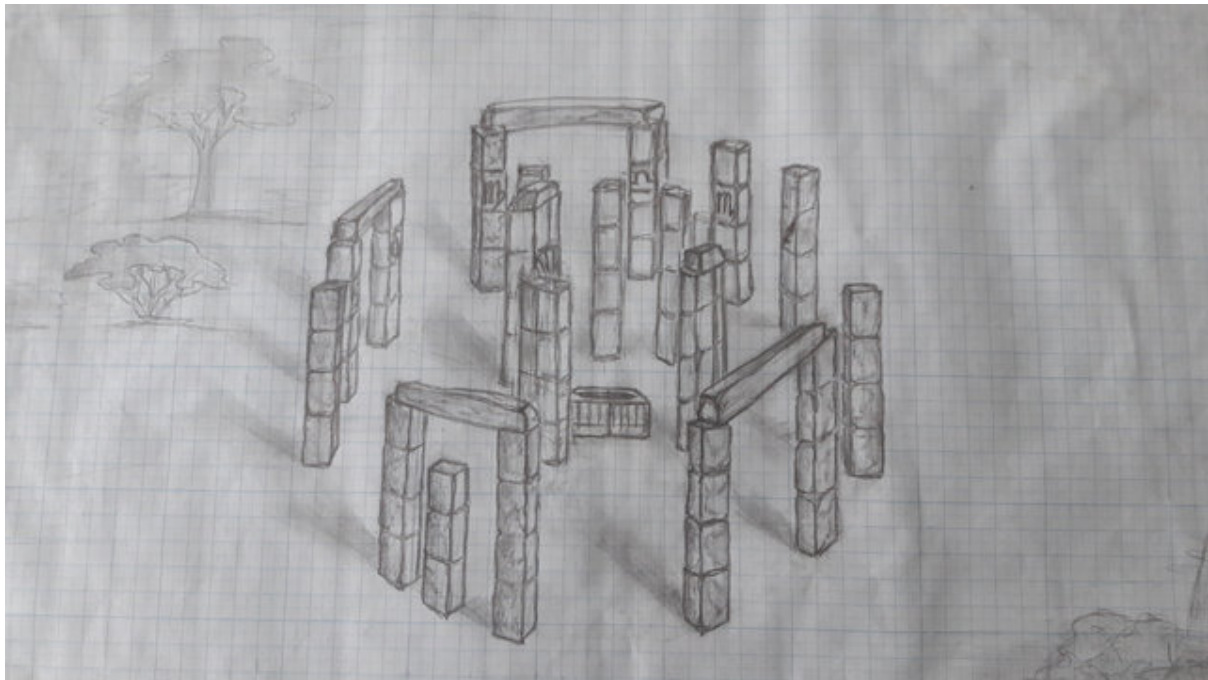
Автор проєкту: Євген Кулик

Бюджет: 1 482 680 грн

Голосів: 751

Кілька прикладів.

Почнемо з назви. Якщо «Скіфська спадщина», до чого тут Стоунхендж? Продовжимо про пояснення. Якщо це «Стоунхендж», то до чого там скіфські баби? Тепер про візуалізацію (зроблена на справжньому папері для креслення, давно такого не бачила). Якщо це «об'єкт, який імітує історичний», то до чого там сучасні астрологічні символи? Стоунхендж збудували десь п'ять тисяч років тому. Уявлення про певну світобудову тоді, вочевидь, існували, але на тому камінні немає таких позначок.

З опису виливає, що це перший з низки «загальноосвітніх об'єктів», «місце для культурного відпочинку харків'ян на прибудинкових територіях».

Пробачте, процитую (орфографію та пунктуацію збережено): «Основою для ідеї проекту "Скифська спадщина" є багата і глибока історія нашого міста і регіону. Існування великої кількості об'єктів привабливих для відвідання городян, і туристів, поява нових об'єктів, також, створення міської програми для активізації культурного відпочинку, і відновлення туристичної привабливості, ось — один з прямих і вірних шляхів до процвітання нашого улюбленого міста».

Ой, ні, ще почитую: «Прикладом схожих рішень, є будь-який об'єкт благоустрою прибудинкової території, будь-яка пам'ятка, яка привертає увагу мешканців міста, туристів, і про яку є, що розповісти гідам. А в нашому випадку, на тлі «Скифська спадщина» гід може довго вести свою розповідь про стародавніх скифських поселеннях, війнах і воїнів, інших древніх сторінках історії нашого краю. Приклади: Стоунхендж, Колизей, дольммени, тощо..».

Ну, і «додаткова інформація» — вишенькою: «У багатьох містах і регіонах нашої планети місцева влада для поліпшення якості життя місцевих мешканців, і залучення коштів туристів виробляють під виглядом реставрації, відновлення (а, часто починають нове будівництво по «старовинними кресленнями») древніх храмів, пам'ятників та інших «історичних» об'єктів. Греція, Італія, Мексика, Китай і інші активно просувають таку діяльність. У нашому випадку, ми пропонуємо возвести виставковий об'єкт, ділянку "музею під відкритим небом", який буде «розповідати» городянам і гостям міста про давню славетну історію цього регіону. Цей проект повинен стати початком великої успішної і плідної діяльності з розвитку благоустрою міста, туристичної, культурної, історичної інфраструктури Харкова з позиції появи і розвитку нових міських визначних пам'яток».

У авторів повна каша в голові, але вони чесно описували, яким способом проект буде реалізовано (все залишила, як в описі проекту): «Конструкції цього об'єкта виконані по бетонній технології, із застосуванням ефекту старіння. Використовуючи спеціальні технологічні прийоми, в процесі виготовлення деталей, в процесі монтажу і безпосередньо після, надається об'єкту достовірний вид стародавньої споруди. Видимі площині деталей споруди мають висічені в камені зображення скифської тематики, рунічні, і зодіакальні символи. На території об'єкта в загальноосвітніх цілях може бути встановлений стенд з описом об'єкта, деталей об'єкта, їх призначення і застосування. Висота об'єкта варіюється в деталях від 0.6 до 2.6 метрів. В межах споруди виставлені копії скифських кам'яних баб. На землі в межах виставкового об'єкта зроблені залишки «стародавнього» мощення». Проект реалізували в Індустріальному районі (для тих, хто не дуже орієнтується: десь неподалік «ХТЗ»), на початку вулиці, названій на честь директора, власне, Харківського тракторного заводу радянських часів Валентина Бібліка.

Заміри не робила, але реалізація «Скифської спадщини» виглядає відповідно до опису, у мене немає жодних зауважень до цього.

На відміну від місцевої влади. Тема впливла на поверхню 25 грудня завдяки [посту](#) директора Департаменту у справах інформації та зв'язків з громадськістю міськради Юрія Сидоренка. Цитувати не буду — самі почитайте. Якщо коротко: грошей не дамо, такого у місті бути не має.

Юрій Сидоренко
25 грудня о 13:47 · 🌐

...

Это не Стоунхендж. Это – «Скифское наследие». Во всяком случае так это сооружение называют его авторы, которые подали соответствующий проект на конкурс «Бюджета участия» в 2019 году. И, кстати говоря, харьковчане путем голосования в интернете его поддержали и выбрали одним из финалистов.

Но!

Конечно же, в таком виде «ця споруда» принята не будет. Соответственно, ни о какой оплате речи тоже не идет - в этом вопросе позиция мэра принципиальна. Деньги реализатору проекта заплачены не будут. Игорь Терехов уверен, что в таком виде «библиковскому стоунхенджу» или «скифскому наследию» в Харькове места нет.

28 грудня на [сайті міськради](#) повідомили, що об'єкт «Скіфська спадщина» приберуть. А Харківський міський голова Ігор Терехов навіть заявив, що людину, яка підписала документи про його встановлення, звільнили з посади. Зауважу, що до проекту додано два документи: один за підписом тодішнього директора Департаменту житлового господарства Романа Нехорошкова, інший — тодішнього в. о. директора Юридичного департаменту В'ячеслава Басараба. Цікаво, когось ще звільнили...

Харківський Стоунхендж знесуть

28 грудня 2021 11:18 **МІСТО**

Об'єкт «Скіфська спадщина» по вул. Бібліка у Харкові приберуть.

Як повідомив Харківський міський голова Ігор Терехов, людина, яка підписала документи про його встановлення, звільнена з посади.

«Гроші, виділені на проєкт, не освоєні. Я заборонив повністю сплачувати рахунки. Я та моя команда проєкта не бачили. Такий Стоунхендж нам не потрібен», — повідомив міський голова.

Він підкреслив, що місце облаштують, коли зрозуміють, що там можна зробити, щоб це дійсно мало гарний вигляд і подобалося людям.

Бюджет проєкту майже 1,43 млн грн. [Харківський антикорупційний центр](#) з'ясував, що будувала «арт-об'єкт» — за угодою з Департаментом житлово-комунального господарства Харківської міськради — компанія «Палмаз Груп», яка за останні роки отримала у місті та області підрядів на 435 млн грн. «Детального кошторису на сайт «Прозорро» не завантажили. Варто нагадати, що від часу створення цього Департаменту, він перестав викладати кошториси у загальний доступ», — зауважують антикорупційники. Тим не менш, і у документації легко знайти смішне. У [розрахунку бюджету](#) чітко вказано: «Деталі колон і перекриттів (96 од. розміром 600*400*400 мм)», а у [додатковій угоді №1](#) до договору підряду це перетворилося на «Установлення колон наборних, шт, 96». Питомо, як пишуть антикорупційники, «візуально ж на фотографіях, опублікованих адміністрацією, не вдається знайти 96 колон».

**БЮДЖЕТ ПРОЕКТУ №93
ЗА СКЛАДОВИМИ**

Кошторис проекту за рахунок всіх джерел фінансування за складовими

№	Найменування товарів (робіт, послуг)	Ціна за одиницю, грн.	Одиниць	Вартість, грн.
1	Деталі колон і перекриттів (96 од. розміром 600*400*400 мм)	9450	96	907200
2	Центр капища (4 од. розміром 600*600*600 мм)	14400	4	57600
3	Уламки стародавньої споруди (10 од. в габаритах 600*400*400 мм)	9450	10	94500
4	Балки перекриття (10 од. розміром 2400*400*400 мм)	18200	10	182000
5	Елементи мощення (піщаник, морська галька, природний камінь, бетонні елементи) м2	610	58	35380
6	Монтажні роботи, в тому числі машин і механізмів	148000	1	148000
7	Копії скіфських кам'яних ідолів	29000	2	58000
				1482680

№ Ч.ч.	Найменування робіт і витрат	Одиниця виміру	Кількість	Примітка
1	2	3	4	5
	Будівельні роботи			
1	Планування площ ручним способом, група ґрунту 2	м2	350	
2	Копання ям вручну глибиною до 1,5 м під будівельні конструкції, група ґрунту 2	м3	4,8	
3	Улаштування залізобетонних фундаментів загального призначення під колони, об'єм до 3 м3	м3	4,8	
4	Установлення колон наборних	шт	96	
5	Заповнення залізобетонних колон бетоном	м3	2,5	
6	Укладання балок перекриття масою до 1 т (на колони)	шт	4	
7	Установлення арматури окремими стрижнями з в'язанням вузлів з'єднань в плити покриття і перекриття (для балок перекр.)	т	0,0891	
8	Укладання споруд та балок, маса конструкцій до 0,5 т	шт	16	
9	Улаштування підстильних та вирівнювальних шарів основи із щебеню (під капища)	м3	0,144	
10	Укладання центра капища	шт	4	
11	Улаштування фундаментних плит залізобетонних плоских (під ск. ідоли)	м3	0,25	
12	Укладання блоків і плит стрічкових фундаментів при глибині котлована до 4 м, маса конструкцій до 1,5 т	шт	2	
13	Розробка ґрунту вручну з переміщенням ручними візками на 20 м, група ґрунту 2 (під плитку)	м3	8,7	
14	Навантаження ґрунту вручну	т	16,2	
15	Улаштування підстильних та вирівнювальних шарів основи із щебеню (під плитку)	м3	5,8	
16	Улаштування покриттів з дрібнорозмірних фігурних елементів мощення	м2	58	

Каша в голові не закінчується на описі проекту. Ось як [раділи в Індустріальному районі](#) після відкриття: «Всі бажаючі можуть відвідати унікальний арт-об'єкт — виставковий комплекс під відкритим небом, який знаходиться за адресою вулиця Біблика, 2В. Його у народі вже прозвали, не інакше, як Український Стоунхендж. Наш харківський Стоунхендж, справді, не тільки схожий, але й за своїм змістом та призначенням абсолютно аналогічний своєму британському колезі. Він відсилає нас у ті далекі допотопні часи, коли існували знамениті Гіпперборрея та Атлантида — до їхніх традицій та культури». Припускаю в тексті іронію, але про всякий випадок нагадаю, що існування Атлантиди та Гіперборей не доведено. Згодом пост прибрали, сумно.

Я не втрималася і сама [написала пост](#). Прочитую кілька коментарів під ним:

«Десь писали, що у реалізації проекту його автори не приймали участі. Тобто комунальні служби могли зробити на "отвалісь" під самий кінець року, щоб списати бюджет. Нагадало історію про під'їзд з росписами Самокиша, де комунальні служби запропонували реставраторам "а давайте ми поверх намалюємо щось"»;

«Немного добавлю от себя. Вот такие вот бабки скифские там с советского союза, наверно, стоят. По крайней мере, я в этом сквере-парке видел их задолго до реализации этой идеи»;

«На вигляд там можуть бути проблеми з технікою безпеки. Може, тому й таке кардинальне рішення»;

«...це доволі важка для благоустрою локація, бо там надзвичайно сильні штучні протяги і ніяк не зробити цей колишній яр місцем відпочинку. Вже кілька років щось намагаються там робити для дітей, але брутально-хтзевською естетикою з бетону. Тому концептуально Стоунхендж туди вписується у всій своїй недолугості. Феєрію сенсу пригнічує або навпаки посилює (ще не вирішила) те, що місце для нього є територією для вигулювання собак. От уваги не звернула, чи прибрали арку з підписом локації».

Маю власний висновок.

Так, віддаленим районам Харкова (як і будь-яким віддаленим районам) потрібні, користуючись мовою нинішньої влади, «місця-магніти». Хоча б «шоб поржать». Це навіть не так ніяково, коли смішно.

Втручання влади у реалізацію проектів бюджету участі — знецінення думки та прагнень містян. Так бути не має. Готові віддати власні гроші на незрозумілий проект — хай залишається в науку, щоб включали мізки перед тим, як віддавати голос (на всіх рівнях життя). Тим паче цей, перепрошую, «Стоунхендж» — дуже

наочний. І туристичну привабливість міста, як і заявлено, дійсно підвищить.
Люди люблять крінж.